Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2026 m. lapkričio d. nutarimo Nr.
priedas

PAAIŠKINIMAS
DĖL NEPRIKLAUSOMOS FISKALINĖS INSTITUCIJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖS 2026 M. LAPKRIČIO 5 D. IŠVADOS NR. BPE-7 „DĖL 2027–2029 M. LIETUVOS BIUDŽETO PROJEKTO“

Lietuvos Respublikos Vyriausybė dėl nepriklausomos fiskalinės institucijos Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2026 m. lapkričio 5 d. išvadoje Nr. BPE-7 „Dėl 2027–2029 m. Lietuvos biudžeto projekto“ (toliau – NFI išvada) pateikto teiginio, kad Lietuvos Respublikos 2027–2029 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projekte (toliau – Biudžeto projektas) planuojamos grynosios išlaidos neatitinka nei nacionalinių, nei Europos Sąjungos fiskalinės drausmės taisyklių, paaiškina, kodėl neketina atsižvelgti į NFI išvadą ir tobulinti Biudžeto projekto:

1. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuva yra Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) rytiniame flange, o Rusija vykdo karinę agresiją prieš Ukrainą, būtina sparčiai stiprinti Lietuvos gynybinius pajėgumus – gynybos finansavimo didinimas yra neatidėliotinas nacionalinio saugumo prioritetas.

2. Švietimo, sveikatos ir socialinės apsaugos sričių finansavimas svarbus nacionaliniam saugumui, todėl, siekiant suderinti šiuos ir neatidėliotino nacionalinio saugumo finansavimo poreikius, naudojamasi Europos Sąjungos fiskalinės drausmės taisyklėse numatyta nacionaline nukrypti leidžiančia išlyga dėl gynybos išlaidų (2025 m. liepos 8 d. Europos Sąjungos Tarybos rekomendacija, kuria Lietuvai leidžiama nukrypti nuo Tarybos pagal Reglamentą (ES) 2024/1263 nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo (nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimas) (C/2025/3969)). Tačiau 2027 metams Biudžeto projekte planuojamas valdžios sektoriaus grynųjų išlaidų augimo tempas, atsižvelgus į nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą dėl gynybos išlaidų, viršija Europos Sąjungos Tarybos grynųjų išlaidų augimo ribas.

3. Reikšmingą valdžios sektoriaus išlaidų augimo dalį lemia 2019 metais priimti sprendimai dėl išlaidų, susijusių su socialinės politikos priemonių įgyvendinimu, indeksavimo, kolektyvinėse sutartyse numatyto darbo užmokesčio didinimo ir kiti teisės aktuose nustatyti valstybės finansiniai įsipareigojimai, kurių vykdymas yra svarbus užtikrinant gyventojų socialinę apsaugą, viešųjų paslaugų finansavimo tęstinumą.

4. Siekdama užtikrinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą ir mažinti augančių išlaidų ir biudžeto pajamų atotrūkį, Vyriausybė įvertins papildomas pajamų didinimo ir viešųjų išlaidų efektyvumo gerinimo priemones, įskaitant ministrų valdymo sričių įstaigų tinklo ir atliekamų funkcijų peržiūrą, kurios padėtų nustatyti besidubliuojančias ar perteklines veiklas, efektyvesnio valstybės turto panaudojimo galimybes ir kitas priemones. Šiam tikslui pasiekti bus rengiamas priemonių planas, kuris leistų sugrįžti į fiskalinę drausmę ne vėliau kaip 2034 metais.
